

Tadeusz Grabarczyk

Uniwersytet Łódzki

 ORCID ID: 0000-0002-6197-9457

Aleksander Bołdyrew

Uniwersytet Łódzki

 ORCID ID: 0000-0002-8626-9582

OBLICZA WOJNY

TOM 11 • SPOŁECZNE SKUTKI WOJEN

ŁÓDŹ 2024 • ISBN 978-83-8331-661-1 • s. 9-10

<https://doi.org/10.18778/8331-662-8.01>

SŁOWO WSTĘPNE

Jedenasty tom serii *Oblicza Wojny* stanowi zbiór artykułów autorstwa historyków i archeologów, poświęconych szeroko rozumianym skutkom wojen.

W pierwszym z tych tekstów, Krzysztof Kwiatkowski analizuje rolę Skalwów (autochtonicznego ludu pruskiego) w militarnej strukturze państwa krzyżackiego od XIII po XV w. Epoki średniowiecza dotyczy też artykuł Łukasza Ćwikły, który prześledził, jakie skutki dla kariery łęczyckiej szlachty miał jej udział w konflikcie między zwolennikami rządów piastowskich i andegawieńskich, jaki wybuchł w 1382 r. W artykule Andrzeja Niewińskiego przedstawiono konsekwencje – głównie ekonomiczne – dostania się do niewoli przez rycerza w Europie Zachodniej. Życie w Łodzi w latach pierwszej wojny światowej ukazane zostało przez Tomasza Walkiewicza, który swój tekst zilustrował unikalnymi, archiwalnymi fotografiami. Anna Ambrochowicz-Gajownik przedstawiła rolę Polaków w odbudowie Francji po zniszczeniach, jakie dotknęły ten kraj w wyniku I wojny światowej. Grupa archeologów związanych z Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku, w serii trzech artykułów przedstawia wyniki badań przeprowadzonych na Westerplatte, ukazując w nich wiele nowych informacji wzbogacających naszą wiedzę o walkach stoczonych tam we wrześniu 1939 r. Listę żołnierzy wojsk inżynieryjnych – ofiar zbrodni katyńskiej i smoleńskiej, opracował w swym artykule Zdzisław Cutter. Wciąż niedostatecznie poznany, złożony problem demobilizacji Wojska Polskiego po zakończeniu działań wojennych w 1945 r. analizuje w swym artykule Witold Jarno. Z kolei Andrzej Drzewiecki omawia możliwości odtworzenia Polskiej Marynarki Wojennej po II wojnie światowej, tak pod względem personalnym, jak i technicznym.

O wykorzystywaniu wojska w okresie wczesnego PRL do rozmaitych działań na polu gospodarczym, ale też społecznym, pisze w swym artykule Robert Pietrygała. Badaczka z Ukrainy, Oksana Varian, podjęła się ukazania interesującego problemu wykorzystywania przez władze radzieckie i rosyjskie miejsc pochówku poległych w trakcie II wojny światowej w rejonie zaporoskim. Autorka zwraca uwagę na manipulowanie pamięcią oraz wybiórcze operowanie informacjami przez media, także w związku z trwającą wojną Ukrainy z Rosją. Tom zamyka artykuł Katarzyny Derlatki, w którym autorka omawia aktualny i palący problem emigrantów napływających do Europy z Bliskiego Wschodu.

Zamieszczone w tym tomie artykuły dotyczą różnych epok i miejsc, a także rozmaitych aspektów życia społecznego, politycznego oraz gospodarczego. Dzięki temu czytelnik zyskuje wgląd w zarówno dobrze znane, jak i mniej oczywiste konsekwencje wojen – od lokalnych konfliktów średniowiecznych po współczesne problemy związane z migracjami czy manipulacją pamięcią historyczną. Publikacja ta ukazuje, w jak różnorodny i trwały sposób wojny i wojsko mogą wpływać na społeczeństwa. Wierzymy, że ten tom, podobnie jak poprzednie z serii *Oblicza Wojny*, zainteresuje czytelników i poszerzy ich wiedzę na temat skutków wojen.

Aleksander Bołdyrew
Tadeusz Grabarczyk